

na sporu jedině, zda byla splněna i podmínka uvedená pod lit. a) Proto také zabýval se žalovaný úřad sporně jen touto podmínkou.

V tomto směru napadá stěžovatelka zjištění žalovaného úřadu, že manžel stěžovatelčin v době sňatku nebyl aspoň 80% nezpůsobilým k výdělku.

Namítá v první řadě po této stránce, že manžel její v této době byl invalidou nikoli pouze 80%, nýbrž dokonce 100% a že jen díky zvláštní péči stěžovatelčině se invalidita téměř 100% do sociálně-lékařské prohlídky konané dne 19. března 1920 snížila na okrouhle 20%.

K této výtce sluší poznamenati, že v odvolání k ministerstvu stěžovatelka výslovně doznala, že manžel její v době sňatku nebyl invalidním 80%. Proto výtku takto formulovanou dlužno odmítnouti jako nepřipustnou dle §§ 5 a 6, zákona o správním soudu.

Stěžovatelka však dále vytýká, stejně jako vytkla již v odvolání, že při prohlídce konané dne 27. ledna 1926 byl uznán manžel invalidním 100%, ke kteréžto skutečnosti měl prý žalovaný úřad při rozhodování o důchodu vdovském se zřetelem k § 29. zákona požitkového přihlídnouti.

Ale ani námítku tuto nemohl nejvyšší správní soud shledati opodstatněnou.

Žalovaný úřad posuzoval věc výlučně s hlediska §u 14, a to vším právem.

V §u 14, pod lit. a), se stanoví jako podmínka, aby invalida byl v době této, to jest v době uzavření sňatku, aspoň z 80% neschopným k výdělku. Rozhodným jest tedy jedině stav invalidity v době sňatku a tu, jak bylo již zdůrazněno v řízení správním, stěžovatelka výslovně přiznala, že v době té její manžel nebyl invalidním 80%.

Pro rozhodnutí nemůže proto býti ani zdaleka směrodatným předpis §u 29, který se týká zcela jiného případu, totiž případu, kdy invalida důsledkem zhoršení svého zdravotního stavu žádá za přiměřené zvýšení svého důchodu.

Námítka právě uvedená jest zřejmě naprosto lichou a nemohl proto nejvyšší správní soud shledati ani podstatné vady řízení, tím méně pak „zmatečnosti“ v tom, že žalovaný úřad námítku tohoto způsobu přešel mlčením (srovn. nález Boh. A.-1866/23.)

Naříkané rozhodnutí není tudíž ani v rozporu se zákonem, ani vadným i byla proto stížnost zamítnuta jako bezdůvodná.

(Nález nejvyššího správního soudu ze dne 22. prosince 1928, č. j. 34088/28 a 34197/28.)

Nárok na zaopatření „civilních dělníků“ ve vojenské muniční továrně.

Výměrem zemského úřadu pro péči o válečné poškozence v Čechách ze dne 26. února 1926, č. j. 24476/26, byly zrušeny dřívější výměry přiznávající stěžovateli invalidní důchod a zastavena výplata jeho invalidních požitků, porěvadž dle konaného šetření nebyl stěžovatel vojínem a v továrně za války pracoval jako civilní dělník. Spolu vyslovil úřad, že jest povinen důchod neprávem pobíraný za dobu od 1. května 1920 do 30. dubna 1926, celkem Kč 4.509.—, vrátiti.

Naříkaným rozhodnutím ze dne 11. dubna 1927, č. j. 10947-V/1 a-27, zamítlo ministerstvo sociální péče odvolání stěžovatelovo a potvrdilo výměr svrchu uvedený z těchto důvodů:

„Podle §u 1, odst. 1, zákona č. 142/20 Sb. z. a n., pokud se týče čís. 39/22 Sb. z. a n., mají váleční poškozenci světové války nárok na požitky z pokladny státní.

Válečnými poškozenci světové války podle §u 1, lit. a), zákona ze dne 8. dubna 1919, č. 199 Sb. z. a n., jsou invalidé, jejichž výdělečná schopnost byla dočasně nebo trvale snížena, nebo kteří jí úplně pozbyli,

a to pro poranění nebo nemoc získanou nebo zhoršenou ve službě vojenské nebo při válečných úkonech, k nimž byli povoláni za světové války.

Stěžovatel za světové války vůbec vojínem nebyl, byl sice u třídění, ale nikdy nebyl pro tělesnou vadu odveden.

K válečným úkonům za války vojenským rozkazem přikázán nebyl, nýbrž pracoval pouze jako civilní dělník v muniční továrně ve Wöllersdorfu, takže nelze jej považovati za válečného poškozence a důchod invalidní mu nepříslušel.

Tvrzení stěžovatele, že byl k válečným úkonům vojensky přikázán, že byl domobraneckým dělníkem a že sloužil u bývalého zeměbranceckého pěšího pluku č. 8, není prokázáno.

O stížnosti podané do tohoto rozhodnutí uvážil nejvyšší správní soud:

Dle §u 1, lit. a), zákona ze dne 8. dubna 1919, č. 199 Sb. z. a n. jsou válečnými poškozenci invalidé, jichž pracovní schopnost byla dočasně nebo trvale snížena nebo kteří ji úplně pozbyli, a to pro poranění nebo nemoc získanou nebo zhoršenou

1. ve službě vojenské,
2. při vojenských úkonech, k nimž byli povoláni podle zákona ze dne 12. prosince 1912, č. 236 ř. z.

Dle §u 4. posléz citovaného zákona mohou k osobním úkonům pro účely válečné — pokud potřeba není kryta dělníky smluvními nebo domobranci, po případě osobami v §u 7, branného zákona uvedenými — býti povolány všechny práce schopné osoby mužské do 50 roků.

Z toho se podává, že válečným poškozencům dle zákona č. 199/19 Sb. z. a n. může býti i osoba civilní, byla-li k válečnému úkonu povolána dle §u 4, zákona č. 236/1912 ř. z.

Stěžovatel tvrdil již v řízení, že na podkladě nařízení bývalého c. k. okresního hejtmanství ve Slaném byl v roce 1916 povolán, aby narukoval do Prahy a že odtud byl odeslán do Wöllersdorfu do muniční továrny.

V podstatě totéž uvedeno je ve sdělení četnictva ze dne 10. března 1927, jímž je potvrzeno, že stěžovatel byl na podkladě vyhlášky okresní politické správy ve Slaném ze dne 15. září 1916 vyzván, aby se dne 25. září 1916 jako civilní dělník hlásil u bývalého domobraneckého okresního velitelství v Praze, kterému rozkazu plně vyhověl. Stížnost ovšem mluví o tom, že stěžovatel byl vojákem a že jako vojín byl poslán na válečné úkony, ale tomu nelze se zřetelem k ostatnímu obsahu stížnosti, která k tomu také poukazuje, že stěžovateli bylo okresní správou ve Slaném výměrem ze dne 15. září 1916 nařízeno, aby narukoval, dle názoru nejvyššího správního soudu rozuměti jinak, než že i stížnost tvrdí, že běželo o válečný úkon osoby civilní dle §u 4, zákona č. 236/1912 ř. z.

Žalovaný úřad odpíraje stěžovateli charakter válečného invalidy, vychází z názoru, že osoba pracovavší v muniční továrně jako civilní dělník, který nebyl vojenským rozkazem k válečným úkonům přikázán, nemůže býti pokládána za válečného poškozence.

Ale z ustanovení §ů 27, odst. 2, 28 a 31, zákona o válečných úkonech, plyne, že povolání k úkonům válečným provádějí i politické úřady. Není tedy předpokladem pro povahu určitých úkonů jako úkonů válečných, aby někdo byl k nim povolán přímo vojenským rozkazem.

Posuzuje onen poměr, v němž se nacházel stěžovatel v době, kdy dle tvrzení svého utrpěl zranění, resp. chorobu, z níž odvozuje nárok na důchod invalidní, vycházel tedy žalovaný úřad z mylného právního názoru, že předpokladem pro vojenské úkony dle zákona ze dne 12. prosince 1912, čís. 236 ř. z., je vojenské přikázání k nim, po případě, že vojenské úkony ve smyslu onoho zákona nemůže konati dělník-civilista, pročez slušelo naříkané rozhodnutí zrušiti dle §u 7, zákona o správním soudu.

Bude věci žalovaného úřadu, aby řídě se právním názorem zde nejvyšším správním soudem vysloveným, věc znovu posoudil a rozhodl, lze-li stěžovatele pokládati vzhledem k ustanovení §u 1, lit. a), čís. 2, za válečného invalidu.

(Nález nejvyššího správního soudu ze dne 22. prosince 1928, č. 34199/28.)

---

§ 25. a) — Sourozenec nemá nároku na důchod vál. poškozců.

Naříkaným rozhodnutím ze dne 14. března 1927, č. j. 7444-V/1 a-1927, nepřiznalo ministerstvo sociální péče stěžovatelce důchod sourozenců podle §u 25, lit. a), zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., po zemřelém bratru.

O stížnosti podané do tohoto rozhodnutí uvážil nejvyšší správní soud:

Stěžovatelka domáhá se přiznání důchodu sourozenců podle §u 25, lit. a), zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., po zemřelém bratru.

Ustanovení toto zmocňuje pouze ministerstvo sociální péče, aby za podmínek v citovaném předpisu vytčených přiznalo důchod sourozencům, nezakládá však pro sourozence právního nároku na přiznání důchodu, a to ani tehdy, když jsou splněny podmínky tam uvedené.

Nepřísluší-li však stěžovatelce ze zákona právní nárok jí vznesený, nebylo zamítavým výrokem žalovaného úřadu porušeno žádné její subjektivní právo a nelze proto shledati naříkané rozhodnutí ani nezákonným, ani vadným, zejména snad proto, že neobsahuje bližšího odůvodnění.

Slušelo tudíž stížnost zamítnouti jako bezdůvodnou.

(Nález nejvyššího správního soudu ze dne 12. ledna 1929, č. 238/29.)

Zaopatření sirotka vylučuje nárok na důchod.

Výměry ze dne 12. ledna 1927, č. j. 885/27 a 4242/27, nepřiznal zemský úřad pro péči o válečné poškozence v Bratislavě od 1. ledna 1926 ani důchod vdovský T. Ž., ani důchod sirotčí nezletilému J. Ž., nar. 12. května 1911.

Naříkaným rozhodnutím ze dne 12. května 1927, č. j. 14872-V/1a-27, zamítlo ministerstvo sociální péče stížnost T. Ž. do hořejších výměrů zemského úřadu a potvrdilo napadené výměry z těchto důvodů:

„Podle zákona ze dne 4. května 1926, čís. 74 Sb. z. a n., nemá válečný poškozenec nároku na důchod od 1. ledna 1926, jestliže příjem jeho z činnosti hospodářsky samostatné dosažený v r. 1925 překročil 5000 Kč.

Podle §u 2, odst. 3, zákona ze dne 20. února 1920, čís. 142 Sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., započítává se poškozenci, jenž sám nemá samostatného příjmu, jenž však má rodiče povinné pečovatí o jeho výživu, onen díl příjmu rodičů, který na něho podle počtu členů domácnosti vypadá.

Příjem z hospodářství, které stěžovatelka vede a z něhož užitek také bere, činil za rok 1925 podle úředního zjištění 28.870 Kč, takže vzhledem k tomu, že se stěžovatelkou žijí ve společné domácnosti ještě 2 synové, připadal na jednoho člena domácnosti příjem 9623 Kč, kterážto částka překročila jak zákonnou hranici příjmovou, tak i součet hranice a požitků, které by jinak stěžovatelce (900+450) a jejímu synu Josefu (400+200) příslušely.

Tvrzení stěžovatelky, že není sama majitelkou hospodářství, že sama nebéře z hospodářství užitku, nebylo konaným šetřením prokázáno a jest nerozhodným, ježto příjem dětí žijících s poškozencem ve společné